

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 rid., za pol leta 4 rid. 60 kr. za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farožu. Deležniki tiskov. društva dobivajo list brez posebnih naročnin.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolk 30 kr.

Na i kandidatje za državni zbor.

Predragi slovenski rojaki !

Bili smo kot bratje lepo složni med seboj. Kakor svoje očesce varovali so naši voditelji najdražji svetinji národa: sveto vero in narodnost slovensko. Če tudi posebnega vspeha do zdaj prikazati še ne moremo, smo vendar po složnem delovanju eno stvar dosegli: slovensko ljudstvo se je v verskem kakor tudi v národnem oziru ojačilo.

Toda pritepel se je sovražnik k nam ter zasejal luliko med pšenico. Prišel je iz tujega sovražnik vere, lažnjivi liberalizem, ki nas je razdvojil in zbegal, vsled tega pa tudi oživiljenje národne zavednosti v daljih krogih zmotil.

Naj bi se kolikor le mogoče prejšna sloga (zastopnost), brez katere za nas sreče ni, povrnila, izpovedamo v tem silno važnem trenutku še enkrat, kar hočemo.

Mi želimo, da obstane avstrijsko cesarstvo, ki nam bodi varno zavetje v národnem in verskem oziru.

Mi smo zá to, da so vse avstrijske kraljestva in dežele kolikor le mogoče samovlastne ter uživajo toliko politične svobode, da bodo zamogle brez državnega zbora vse svoje domače zadeve same uravnavati, skupne zadeve pa s zastopniki drugih dežel v državnem zboru.

Mi tirjamo povsodi: v uradnih, v cerkvenem poslovanju in v šolah popolne národne enakopravnosti, katera je dozdale na papirji, pa ne v dejanji.

Da pa gledé dejanske národne enakopravnosti kolikor mogoče zanesljivega poročstva dobimo, skušamo po postavnej poti to doseči, da bi se po načelu federalizma vse dežele, po katerih naši slovenski bratje razkosani živijo, zedinile v upravno celoto, ter bi vsi Slovenci kot eden edini národ tudi le eno deželno vlado imeli, združeni, brez vseh napotkov za svoj časni in večni blagor skrbeli. Le v edinosti je moč, razkosani si pa pomagati nič ne moremo.

V polajšanje kmetskega stanú zahtevamo, da se nekdanj samostalne dačne srenje, ki so pa zdaj večjim krajnim srenjam pridružene, zopet ločijo in samostalne postanejo, ako to želijo; da se občine prevelikih pisarij rešijo; da se preobširni politični in sodnijski okraji zmanjšajo, gospôske bolj med ljudstvo preložijo, raznovrstne sedanje oblastnije pa tako preuredijo, da jih bo manj vrst, ter bode kmet svoje navadne zadeve ob enem pri eni gosposki opravil; posebno pa, da se okrajni zastopi, kakoršni so zdaj, rajši odpravijo; da se pravosodje bolj po prostem uredi, da ne bode toliko advokatov in notarjev treba, posebno pa, da se posilno legaliziranje pri notarjih nemudoma odpravi;—

da se kmetskemu ljudstvu toliko zastopnikov v deželnem in državnem zboru odloči, kolikor mu jih po številu duš in po znesku davkov po vsej pravici gre; da bode šola zopet to, kar ima biti, namreč krščansko vzrejalnišče, v katerem učitelj in kateket vzajemno na to delata, da se naša mladež v duhu svete vere odgaja; za to se pa morajo katoliški cerkvi postavna poročstva dati, da se tako povrne mir med cerkvijo in šolo in poduk blagoslov z nebes ima.

Kot katoličani slednjič zahtevamo pravico katoliški cerkvi, da se spoštuje in se ji priznava njena samostalnost, njeno pravo, premoženje in njene náprave, kakor tudi hočemo, da se pravica samouprave ne krči drugim verskim družbam, katere država priznava in trpi.

Cerkev zapoveduje y duhovskih, država y posvetnih zadevah; cerkev ni državi podvržena, pa tudi ne nad njo postavljena, ampak je v svojem delokrogu kot duhovska oblast poleg državne oblasti samosvojna.

Zatorej pa ne moremo trpeti, da bi država kat. cerkev tlačila ter jo ponižala v služabnico preminjajočih se vladnih sistem.

To so tedaj naše misli in želje v političnih, narodnih, občinskih in cerkvenih zadevah, in z nami se v vseh teh rečeh popolnoma strinjajo vsi poštenjaki v Avstriji, kateri so prijatelji svobode, toda na pravični podlagi.

Zatorej Vam pa, dragi slovenski rojaki! ne moremo in ne bomo priporočali možev za kandidate, ki niso naših misli, marveč so privrženci tistega laži-liberalizma, ki z drzno rokó vse podira, kar koli je nekaj veljalo ter ljudskim potrebam in okolščinam celó primerno bilo, — tacih zastopnikov Vam ne priporočamo, ampak priporočamo Vam može, ki so prijatelji resnice in vsestranske pravice, ki Vaše potrebe dobro poznajo in živo občutijo, ki so vrli domoljubi in pa zvesti katoličani!

Vabimo torej vse poštene in blagodušne domoljube, zbrati se okoli naše konservativne zástave, ki je brez dvoma prava zástava ljudstva, katero je v svoji ogromni večini konservativno, to je: udano kat. cerkvi in verno, ter se svojih starodavnih pravic in navad drži, ako so njegovim razmeram prikladne.

Priporočamo Vam tedaj, predragi rojaki, naslednje gospode, kiso prijatelji in branitelji naših načel, kot kandidate za državni zbor:

I. Gospoda **Jan. Pajka**, bivšega profesorja na mariborski gimnaziji, za kmetske srenje Mariborskega volilnega okraja s sodnijskimi okraji: Maribor, Slov. Bistrica (volišče Maribor), Konjice, kder je ob enim volišče, Slov. Gradec in Marenberg (volišče Slov. Gradec). *)

II. Gospoda **Mih. Hermana**, slovenskega deželnega poslanca in odbornika v Gradci, za kmetske srenje Ptujkega volilnega okraja s sodnijskimi okraji: Ptuj, Ormuž, Sv. Lenart (volišče v Ptui), Rogatec in Šmarje (volišče v Rogatci), Ljutomer in Gornja Radgona (volišče v Ljutomeru).

III. Gospoda **Fr. Kosarja**, kanonika v Mariboru, za kmetske občine Celjskega volilnega okraja s sodnijskimi okraji: Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško in Šoštanj (volišče v Celji), Brežice, Kozje in Sevnica (volišče v Brežicah).

Prosimo lepo vse poštenjake, posebno pa častito duhovščino in slavna županstva, da prav marljivo delajo za te može, ki so naši pravi zaupniki, da zmaga naša pravična stvar.

Osredni volilni odbor

v Mariboru, dné 15. septembra 1873.

Imena gg. osrednega volilnega odbora, kakor tudi veljavnih mož vsacega volilnega okraja bodo podpisana pod tem oklicem, ki se bo v mnogih odtisih v posamezne volilne okraje poslal.

Gospodarske stvari.

Nekaj o sejanji rži (žita).

Rž ali žito sejejo v praho, potem za krompirjem in za rudečo peso (Runkelrúbe). Rž ljubi sploh suhotno zemljišče, katero za pšenico ne sodi. Tudi njive, z gosto pirnico zaraščene in podorane, so jako dobre za rž. Po nekaterih kra-

*) Opazka: G. profesor Pajk se je vsled sporazumljenja med obema strankama na podlagi tega, kar smo kot „poslednjo besedo od svoje strani“ v „Gospodarju“ štev. 30. (proti koncu) rekli, in v soglasji s tem volilnim oklicem za kandidata postavil in z dobro vestjo priporočil.